

Help, mijn koe is niet drachtig

① EEN EERSTE BLIK

In SnelZicht, een onderdeel van het management-programma VeeManager, vind je al een belangrijke aanwijzing over de vruchtbaarheid van de veestapel, vertelt Jan van Zijtveld. 'Kijk bij de productie van de koeien eens naar de verhouding in het vetgehalte in de melk tussen de groep die 60 dagen in lactatie is en de groep die 120 dagen in lactatie is. Het verval tussen die twee percentages mag eigenlijk niet groter zijn dan 0,15 procent. Is dit meer, dan duidt dit namelijk op een te scherp conditieverval na het afkalven.'

Deze zogenaamde negatieve energiebalans kan volgens Jan leiden tot een slechtere vruchtbaarheid en vroegembryonale sterfte. 'De koe verbruikt bij een negatieve energiebalans meer energie dan ze op kan nemen. Hierdoor blijft er onvoldoende energie over om vlot weer tochtig of drachtig te worden.'

② HOE IS DE TUSSENKALFTIJD?

De negatieve energiebalans bij punt 1 kan dus gevolgen hebben voor de tussenkalftijd, die in SnelZicht en het Bedrijfsoverzicht te vinden is. Jan: 'De verwachte tussenkalftijd is de periode in dagen die er zit tussen de geboorte van twee opeenvolgende kalveren bij een koe. In het voorbeeldbedrijf ligt deze op 413 dagen, terwijl het gemiddelde in Nederland op 425 dagen ligt, een mooie score dus voor dit bedrijf.' Toch kan de tussenkalftijd nog veel scherper, vindt Jan, want de streefwaarde ligt op 380 dagen.

De tussenkalftijd heeft deels te maken met de gezondheid en daarmee de goede vruchtbaarheid van de koe, maar ook of je als melkveehouder/-ster koeien op tijd tochtig ziet bepaalt de tussenkalftijd. Jan ziet dat bedrijven die overstappen op een automatisch tocht-detectiesysteem, grote sprongen maken in het verkorten van de tussenkalftijd, tot soms wel dertig dagen. '“Ik miste er te veel”, is een uitspraak die we vaak horen', vertelt Jan. 'Dat is best begrijpelijk. Door de steeds groter wordende koppels koeien raak je op den duur het overzicht kwijt als je de tocht-detectie alleen op het oog doet.'

③ WANNEER KALVEN DE PINKEN?

'Het standaardoverzicht (STO) Vruchtbaarheid geeft in één oogopslag zicht op de vruchtbaarheidsstatus van je veestapel', vertelt Jan. 'Een goede vruchtbaarheid begint al bij de opfok van het jongvee.' De verwachte afkalftijd van de pinken (ALVA) is daarom een interessant kengetal. Landelijk ligt deze op 27,3 maanden. Volgens Jan is het echter belangrijk om te streven naar een afkalftijd van 24 maanden, ofwel twee jaar. 'Tegenwoordig zijn veel bedrijven zo goed in de opfok dat je pinken al op 24 of zelfs 23 maanden gezond kunt laten afkalven. Hiermee start de lactatie op een moment dat een volgroeide vaars het goed aankan. Hoe langer je de lactatie uitstelt, hoe langer de opfokkosten doorlopen en hoe later je melk-opbrengsten ontvangt.'

Het voorbeeldbedrijf slaagt goed in het streven naar afkalven op 24 maanden. 'Dat zegt veel over de groei en ontwikkeling van het jongvee in het traject ervoor.' Merk je dat er hier nog voordeel is te behalen, dan kun je dit bespreken met de jongveeadviseur. 'Je kunt het gewicht en de groei bijvoorbeeld goed in de gaten houden door de borstomvang van de jonge kalveren te meten.'

④ DRACHTIGE KOEIEN

Er zijn volgens Jan vaak meer koeien drachtig in een veestapel dan de boer of boerin zelf denkt. 'Maar er is ook vaker sprake van vroegembryonale sterfte dan we denken.' MPR Dracht is een extra hulpmiddel dat informeert over de vruchtbaarheid van de veestapel.

Door een specifiek eiwit (PAGs) in de melk te meten wordt de veestapel gecontroleerd op het aantal drachten. Jan: 'Met MPR Dracht weet je 35 dagen na inseminatie of de koe drachtig is en krijg je inzicht in de redenen waarom een koe onverwacht toch weer tochtig wordt. Mocht een koe na een positieve drachtcontrole toch weer tochtig worden, dan weet je dat er iets mis is gegaan ná de bevruchting en niet bij het insemineren zelf.'

Een ander voordeel is tijdsbesparing. 'Je hoeft de koeien niet meer vast te zetten aan het voerhek voor het traditionele drachtscannen. Dat voorkomt stress bij de dieren en werkstress bij jezelf.'

Het is ongetwijfeld een ergernis: koeien die na insemineren toch weer tochtig worden. Of koeien die amper hun tocht laten zien. En je denkt dat dat op jouw bedrijf nog best vaak gebeurt ook. Maar hoe kom je dat te weten? Adviseur bij CRV Jan van Zijtveld vertelt welke cijfers veel zeggen over de vruchtbaarheid van jouw koeien.

TEKST JORIEKE VAN CAPPELEN

SnelZicht

 Datum monstername 20-01-2015

1

Productie		Dagproductie	305-dagenproductie					305-dagenproductie											
Groep	aant	dgn	kg m dag	% vet	% eiw	% lac	ur	kg vet +eiwit	aant	kg melk	% vet	% eiw	Kg vet	kg eiwit	NO	lactw	aant	bsk	
< 60 dgn	38	32	35.7	4.42	3.10	4.63	27	2.7	3.05	38	9104	4.21	3.31	383	301	2464	98	38	43.3
- 120 dgn	32	90	34.9	4.20	3.26	4.63	32	2.6	4.06	32	9504	4.27	3.34	406	318	2419	97	32	42.3
- 200 dgn	33	157	23.7	4.51	3.48	4.56	31	1.9	3.04	33	8603	4.20	3.41	361	293	2482	99	33	36.4
- 305 dgn	35	258	18.3	4.83	3.75	4.50	33	1.6	3.06	35	9362	4.30	3.37	403	316	2546	102	35	34.2
> 305 dgn	8	357	15.8	5.14	3.89	4.39	29	1.4	4.02	20	10897	4.23	3.34	461	364	2684	107		
Vaarzen	52	148	22.4	4.55	3.34	4.71	29	1.8	2.00	52	7505	4.34	3.38	325	253	2513	100	49	37.7
2e kalfs	30	163	25.8	4.69	3.44	4.53	31	2.1	3.02	34	9787	4.22	3.37	413	330	2593	104	27	37.6
Oudere	64	134	32.5	4.33	3.32	4.54	30	2.5	5.03	72	10508	4.21	3.33	442	350	2460	98	62	40.9
bedrijf	146	145	27.5	4.47	3.35	4.59	30	2.2	3.09	158	9364	4.24	3.35	397	314	2506	100	138	39.1
Totaal									Gemleeftijd	aant	kg melk	% vet	% eiw	Kg vet	kg eiwit	NO			
dagproductie	bedrijf								4.02	160	4022	4.47	3.35	180	135				
rollend jaargemiddelde	(per koe)								4.04	179	9414	4.30	3.40	405	320	2311			

Bedrijfsverzicht

 Datum berekening 22/01/2015

Primaire kengetallen vruchtbaarheid	Laatste Kwartaal	Laatste Half jaar	Laatste Jaar	landelijk Gemiddeld	streefwaarde
gem. aantal aanwezige koeien	165	176	180		
aantal drachtig geworden koeien	36	67	158		
aantal afgekalde vaarzen (a)	20	39	56		
gem. aantal aanwezige pinken	65	64	63		
aantal drachtig geworden pinken	12	29	60		
Koeien					
verwachte tussenkalf tijd (dgn)	405	408	413	425	380
% koeien > 455 dgn	11.1	17.9	22.2		
aantal verwerpers	1	4	10	4	1
afkalfleeftijd vaarzen (mnd) (a)	24.1	24.2	24.1	26.9	24.0
% vaarzen > 26 maanden	10	10	7		
Pinken					
verwachte afkalfleeftijd (mnd)	24.3	24.1	24.2	27.3	24.0
% pinken > 26.3 maanden	8	7	8		
aantal verwerpers	0	0	0	0	1

MPR Drachtuitslag

Datum proefr

Diernr	Werknr	Naam	Kalfdatum/Ift	Lactnr	Lact dgn	Ins.datum	Dgn dracht	Aant ins	Resultaat
19	1009	Nelly 208	10-10-2014	4	86	06-12-2014	29	1	Niet drachtig
36	1124	Bontje 386	04-04-2014	2	275	23-08-2014	134	2	Niet drachtig
78	0962	Betsy 90	29-07-2014	4	159	17-11-2014	48	1	Niet drachtig
27	1117	Truus 174	03-10-2014	3	93	04-12-2014	31	1	Drachtig
37	1167	Nelly 229	01-10-2014	2	95	28-11-2014	37	1	Drachtig
40	1103	Truus 173	11-06-2014	3	207	29-11-2014	36	5	Drachtig
50	1115	Nelly 221	09-12-2013	2	391	24-11-2014	41	5	Drachtig
64	0924	Nelly 191	24-08-2014	5	133	16-11-2014	49	1	Drachtig
66	0457	Betsy 87	12-08-2014	8	145	13-11-2014	52	1	Drachtig
89	1269	Truus 176	23-08-2014	1	134	17-11-2014	48	1	Drachtig